

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.2.63>**Т. М. Олексіюк**

аспірант

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна
Академія управління персоналом»
ORCID ID: 0000-0002-3559-5329

РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Статтю присвячено огляду розвитку законодавства про доступ до публічної інформації в Україні, в контексті впровадження в нашій державі міжнародних стандартів та перспектив.

В процесі дослідження проведено аналіз чинного законодавства України та міжнародних інституцій у галузі регулювання доступу до публічної інформації. Окрема увага присвячена аналізу норм Законів України «Про інформацію» та «Про доступ до публічної інформації».

Наголошено на тому, що розробка Науково-практичного коментаря, справила суттєвий позитивний вплив на застосування норм Закону України «Про доступ до публічної інформації» розпорядниками публічної інформації. Зокрема, тлумачачи положення Закону України «Про доступ до публічної інформації» у контексті стандартів Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів, автори Науково-практичного коментаря ще у 2015 році сформулювали тенденції для розвитку законодавства та практики щодо доступу до публічної інформації. Проте актуальними лишилися такі питання як: наявність ефективного та повноважного контролюючого органу, практичні питання застосування трискладового тесту та доступ до інформації у цифрових форматах.

Здійснено аналіз окремих Постанов Пленуму Вищого адміністративного суду України дозволив дійти ряду висновків. Констатовано, що завдяки активній діяльності Верховного суду в узагальненні судової практики, було покладено край формалістичному підходу до обмеження доступу до публічної інформації та означено обов'язкові умови, яких повинні дотримуватися розпорядники публічної інформації щодо застосування обмежень.

Результати дослідження свідчать, що впровадження кращих світових стандартів захисту права на інформацію зайняло в Україні тривалий час, зустріло чимало перешкод, і наразі потребує вирішення ряду проблемних питань, аби перетворити ситуативний успіх у сталі досягнення. Деякі з шляхів вирішення цих викликів лежать у площині вдосконалення законодавства, проте більшість їх полягає саме у добросовісному та акуратному виконанні всіма учасниками процесу своїх передбачених законом обов'язків.

Ключові слова: правове регулювання; доступ до інформації; публічна інформація; доступ до публічної інформації; обмеження доступу до інформації; Верховний суд; права людини; міжнародні стандарти; Європейський суд з прав людини.

Обґрунтування актуальності обраної теми дослідження. Доступ до публічної інформації в сучасному світі виступає лакмусовим папірцем відкритості суспільства та маркером розвиненої демократії. Особливого значення для України ця тематика набуває з огляду на євроінтеграційні прагнення нашої держави. Вже у 2011 році в Україні було прийнято довгоо-

чікуваний Закон «Про доступ до публічної інформації» [1]. Цей закон не лише продовжив логіку попереднього, загального Закону України «Про інформацію» [2] але й став прогресивним кроком у розвитку підзвітності та відкритого державного управління.

Водночас, наявний стан інституту доступу до публічної інформації в Україні лишає чималий простір для оптимізації. І вкрай важливим у цьому контексті вида-

ється врахування міжнародних стандартів та перспектив їх впровадження в Україні. Зазначене й обумовлює актуальність теми дослідження.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Питання відкритості влади вже виступали предметом глибокого наукового аналізу в роботах таких вчених, як Е. Афонін, О. Бабінова, І. Василенко, Н. Гудима, В. Мельниченко, С. Телешун, Є. Тихомирова та інших.

Ці дослідники висвітлювали різноманітні аспекти забезпечення прозорості діяльності органів влади, однак інтегрована програма дій або комплексний набір заходів ще не були розроблені. Водночас, право особи на доступ до інформації, зокрема право на доступ до публічної інформації, було предметом детального вивчення в роботах І. Арістової, В. Колісника, Б. Кормича, Т. Костецької, Л. Кузенко, О. Логінова, А. Марущака, О. Марценюка, Г. Почепцова, Т. Слінько, Ю. Тодики та інших вчених.

Однак наразі особливої гостроти набуває саме питання врахування міжнародного досвіду формування прозорості дій влади та відповідного правового регулювання, що й обумовлює важливість теми дослідження.

Метою дослідження виступає огляд розвитку інституту доступу до публічної інформації в Україні та перспектив його вдосконалення згідно до міжнародних стандартів.

Основний зміст дослідження. Закон України «Про доступ до публічної інформації» [1] вже на момент ухвалення, базувався на кращих міжнародних стандартах, розроблених свого часу всесвітньо визнаною громадською організацією Article 19, а також забезпечив створення потужного антикорупційного інструменту. Безсумнівною перевагою закону була його логічна структурованість та збалансованість, він містив у собі чіткі критерії забезпечення права на доступ до інформації та правила обмеження доступу до інформації у окремих передбачених законом випадках.

Ухвалення Закону України «Про доступ до публічної інформації», як зазначено у Науково-практичному коментарі до нього, «стало подією, яку українська меді-

а-спільнота, правозахисники та експерти очікували більше десяти років» [3]. Після ухвалення закону журналісти, правозахисники та громадські активісти швидко оволоділи цим ефективним інструментом журналістських розслідувань та контролю використання бюджетних коштів. Незабаром Закон України «Про доступ до публічної інформації» отримав і міжнародне визнання, адже увійшов до топ-десяти найкращих законів про доступ у світі за рейтингом Global Right To Information Rating [4].

Право на свободу інформації має тривалу історію у європейських країнах і знайшло своє перше закріплення на міжнародному рівні у статті 19 Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права [5], а також у статті 10 Європейської конвенції з прав людини [6]. Після набуття Україною незалежності у 1991 році це право було закріплене у статті 34 Конституції України [7], яка проголосила право громадян України вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір. Всі зазначені вище норми окреслювали і рамку для обмежень права на інформацію, що знаходило свій подальший розвиток у нормах національного законодавства. Разом із Законом України «Про інформацію» [2] Закон України «Про доступ до публічної інформації» утворив чітку, збалансовану та універсальну систему норм, які регулюють процедуру обмеження доступу до інформації, а саме закріпив на законодавчому рівні необхідність застосування так званого «трискладового тесту» - юридичного механізму, покликаного урівноважити право суспільства отримати інформацію та необхідність обмеження вільного обігу інформації для захисту інших охоронюваних законом інтересів.

Розробка у 2015 році Науково-практичного коментаря, справила суттєвий позитивний вплив на застосування норм Закону України «Про доступ до публічної інформації» розпорядниками публічної інформації, однак окремі проблемні питання імплементації все ж залишаються актуальними, а саме: наявність ефективного та повноважного контролюючого

органу, практичні питання застосування трискладового тесту та доступ до інформації у цифрових форматах. Автори Науково-практичного коментаря до Закону України «Про доступ до публічної інформації» провели всебічний аналіз положень закону та окреслили підходи до його застосування, які, подекуди, були навіть більш прогресивні, ніж ішлося безпосередньо у самих нормах. Так, наприклад, автори Науково-практичного коментаря тлумачать положення статті 19 Закону України «Про доступ до публічної інформації» щодо правил оформлення інформаційного запиту у спосіб, відповідний міжнародним стандартам, а саме Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів (Конвенції Тромсо) [3]. На момент розробки Науково-практичного коментаря Конвенція Тромсо не набула чинності, однак її текст уже був фіналізований та ратифікований рядом європейських країн, що давало можливість використовувати її норми, як своєрідний погоджений міжнародний стандарт. Зокрема, положення Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів встановлюють один із ключових стандартів щодо вимог до оформлення запитів – вони не мають бути надмірними, лише мінімально достатніми для обробки запиту та надання відповіді [8]. Одночасно, норми Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів допускали обробку та задоволення анонімних запитів, звісно ж у випадках, коли ідентифікація запитувача не була необхідною (наприклад, щодо запитів особи на доступ до інформації про себе). У той самий час, положення статті 19 Закону України «Про доступ до публічної інформації» вимагали від запитувача при оформленні інформаційного запиту вказувати власне прізвище, ім'я та по-батькові, а також зазначати адресу і підпис [1]. Очевидно, що такі вимоги звужували право на доступ до інформації, адже по-суті вимагали від запитувача ідентифікувати себе. В світлі кращих світових стандартів, викладених у Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів, така вимога виглядала надмірною, принаймні щодо всіх без винятку інформаційних запитів. Адже Конвенції Ради Європи про

доступ до офіційних документів гарантує право на доступ до інформації кожного, без дискримінації, без необхідності пояснення причин подання запиту та ідентифікації особи (ст. 5) [8]. Отже, тлумачачи положення Закону України «Про доступ до публічної інформації» у контексті стандартів Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів, автори Науково-практичного коментаря ще у 2015 році сформулювали тенденції для розвитку законодавства та практики щодо доступу до публічної інформації.

Ще одним безумовно важливим кроком стала розробка та прийняття у 2016 році Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України №10 «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» [9]. Цей документ дав відповіді на численні питання, які в судовій практиці часом не мали уніфікованих підходів. Так само як і у Науково-практичному коментарі до Закону України «Про доступ до публічної інформації», розробники Постанови Пленуму ВАСУ №10 використали для узагальнення підходів найкращі стандарти Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів та окреслили межі захисту права на доступ до інформації згідно національного законодавства.

Велику увагу у Постанові Пленуму ВАСУ №10 було приділено правилам застосування так званого трискладового тесту – юридичного механізму для обмеження права на доступ до інформації. Постанова Пленуму ВАСУ №10 тлумачила положення закону про те, чи є окремі види інформації однозначно відкритими, яким чином розпорядники повинні застосовувати механізм обмеження доступу до інформації, а також щодо застосування обмежень у доступі до конкретних категорій інформації – конфіденційної, службової та таємної – розпорядниками публічної інформації. Ще до прийняття Закону України «Про доступ до публічної інформації», у статті 21 Закон України «Про інформацію» [2] визначив ці три категорії інформації з обмеженим доступом і він не обмежив сферу дії цієї норми лише публічною інформацією, передбачивши, що правила

та практики застосування трискладового тесту, як юридичного механізму для обмеження інформації застосовуються і до інших суміжних відносин.

У свою чергу частина друга статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» передбачила юридичний механізм для обмеження такого права. Фундаментальним досягненням стала зміна підходу до статусу інформації, яку державні органи та органи місцевої влади створювали або збирали в ході своєї діяльності. Так, Закон України «Про доступ до публічної інформації» відніс всю інформацію, створену або отриману розпорядником в процесі виконання своїх повноважень, до публічної і визначив, що доступ до неї може бути обмежений лише за умови проходження тесту на наявність шкоди від її поширення. Правило, передбачене частиною другою статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації», є співзвучним із частиною другою статті 10 Європейської конвенції з прав людини та вимагає від посадових осіб розпорядників ідентифікації та проведення оцінки конфліктуючих інтересів – інтересу суспільства знати та законного права осіб обмежити поширення тієї чи іншої інформації. Такий механізм перевірки безумовно, відповідає кращим стандартам права на свободу вираження, проте вимагає від посадовців високого рівня знань, правосвідомості та відповідальності у прийнятті рішень. Завдяки Постанові Пленуму ВАСУ №10 вдалося змінити практику розпорядників публічної інформації, які застосовували формальні відмови, посилаючись на спеціальний режим доступу до документу чи інформації, та уникали відповідальності за проведення оцінки суспільної ваги інформації.

Важливим здобутком Постанови Пленуму ВАСУ №10 є остаточне вирішення питання про статус переліків службової інформації, які розпорядники широко використовують у своїй адміністративній діяльності, в тому числі з метою належної організації документообігу офіційних документів, які містять інформацію з обмеженим доступом. Неодноразово розпорядники публічної інформації використовували факт існування таких перелі-

ків для обґрунтування обмеження доступу до інформації, що міститься у документах, які знаходяться у їх розпорядженні. Аналізуючи це питання у Постанові Пленуму №10 ВАСУ, Верховний суд підкреслив, що «по-перше, Закон № 2939-VI (Закон України «Про доступ до публічної інформації» - прим. авт.) не вимагає обов'язкового складення та затвердження такого Переліку. По-друге, Перелік, у разі затвердження, повинен складатися з абстрактних категорій інформації, яка може бути віднесена до службової, безвідносно до конкретної інформації (конкретного документа). Тобто по суті йдеться про перелік категорій відомостей, які можуть бути віднесені до службової інформації. Перелік слугує для розпорядників та запитувачів тільки орієнтиром щодо інформації, доступ до якої може бути обмежено, у разі, якщо застосування «трискладового тесту» в кожному конкретному випадку надасть підстави для її обмеження» (п. 5.17) [9].

Поруч із цим, Верховний суд у Постанові Пленуму №10 окреслив своє бачення вирішення спорів, які виникають щодо відмов розпорядників публічної інформації надавати її у тій формі, про яку просить запитувач. Такі спора стали дедалі частішими у зв'язку із розвитком цифрових технологій, адже запитувачі все частіше просять розпорядників надати інформацію у вигляді електронної копії документу. Такі прохання не завжди зустрічають розуміння з боку розпорядників, адже почасти викликають необхідність сканувати документи у відповідь на запит. У той самий час, Постанова Кабінету Міністрів №740, яка регулює граничні витрати на копіювання та друк документів у відповідь на інформаційний запит, не передбачає сканування, як вид діяльності, щодо якої розпорядники-суб'єкти владних повноважень можуть стягувати витрати на копіювання та друк документів.

У пункті 11.2 Постанови Пленуму ВАСУ №10 це питання вирішене через застосування оціночного терміну – «надмірне навантаження»: «аналіз частини другої статті 34 Конституції України та частини другої статті 7 Закону № 2657-XII свідчить, що особа має право вибирати на власний розсуд форму копій докумен-

тів, які вона запитує, а саме паперову чи електронну. У разі, якщо переведення в електронну форму (сканування) не є технічно неможливим та не покладає на розпорядника надмірний тягар, враховуючи ресурсні можливості, вимога щодо надання копії документів у сканованій формі повинна бути задоволена» (п. 11.2) [9]. І хоча такий термін, на думку окремих розпорядників публічної інформації, не дає розпорядникам зрозумілого та надійного орієнтиру для виконання, з іншого боку дозволяє тим самим розпорядникам враховувати всі фактичні обставини ситуації, такі, як наприклад, технічні та фінансові спроможності розпорядника, той факт, що цю інформацію вже запитували та переводили у електронний формат раніше, або ж передбачений іншими нормами законодавства про доступ до інформації обов'язок розпорядника оприлюднювати таку інформацію на своєму офіційному веб-сайті, що автоматично створює і обов'язок переводити її в електронний формат.

Завдяки таким підходам та внескові Верховного суду в узагальнення судової практики було покладено край формалістичному підходові до обмеження доступу до публічної інформації та означено обов'язкові умови, яких повинні дотримуватися розпорядники публічної інформації щодо застосування обмежень.

Ще однією вагомою проблемою, яку законодавець намагається вирішити для повного та якісного забезпечення права на доступ до інформації, є створення або призначення контролюючого органу у цій сфері. Закон України «Про доступ до публічної інформації» у статті 23 побіжно торкається питання контролю та відповідальності за порушення у сфері доступу до публічної інформації, відносячи його вирішення до сфери дії спеціального законодавства.

Законодавство передбачає два окремих шляхи врегулювання спорів у сфері доступу до публічної інформації в Україні: оскарження до суду, який повноважний приймати рішення по суті справи (тобто визначати, чи правомірною була відмова розпорядника надати доступ до інформації), та оскарження до контролюючого органу. З моменту прийняття Закону Укра-

їни «Про доступ до публічної інформації» функцію з нагляду за його виконанням здійснювали органи прокуратури, адже саме ця інституція на той момент мала повноваження загального нагляду за дотриманням законодавства України. Такий підхід виявився вкрай неефективним через відсутність передбаченої законом адміністративної чи іншої відповідальності за спеціальним складом. Приписи органів прокуратури до посадових осіб розпорядників за порушення вимог законодавства про доступ не створювали жодних суттєвих наслідків для порушників та не виливалися в системні правові позиції чи рекомендації (відповідна стаття 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення з'явилася лише у 2014 році) [10].

З метою здійснення ефективного контролю за дотриманням законодавства у сфері доступу до публічної інформації були внесені необхідні зміни до статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення [10], яка наділила Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини повноваженнями складати протоколи про адміністративні правопорушення у сфері доступу до інформації.

Регіональні представники Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини отримали повноваження складати протоколи про факти порушення права на доступ до інформації, котрі, в свою чергу, стали підставою для притягнення до адміністративної відповідальності посадових осіб розпорядників.

Через недосконалість порядку притягнення до відповідальності та обмежені матеріальні і кадрові ресурси Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, не всі скарги, пов'язані з порушенням права на доступ до інформації, призвели до притягнення винних осіб до відповідальності та настання покарання. Крім того, функція здійснення парламентського контролю за дотриманням прав людини, яку відповідно до Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» [11] виконує цей орган, не збігається з наданими йому повноваженнями з ініціювання притягнення до адміністративної відповідальності. Парламентський контроль є особливим порів-

няно зі звичайними видами державного контролю, тож ні місце у структурі державних органів, ні правомочність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини не характеризують його як орган примусової сили держави.

Тож останнім часом лунають обґрунтовані аргументи на користь створення окремого незалежного органу. Захист права на доступ до інформації, який зараз надає Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, не пов'язаний із додатковими матеріальними витратами для скаржників, проте оперативність та ефективність контролю з боку цього органу страждає через недосконалий механізм притягнення до адміністративної відповідальності. Представники Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини фіксують факт здійснення правопорушення у протоколі, проте самостійно до відповідальності притягати не можуть. Також представники Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини не наділені повноваженнями, які б давали можливість проводити ефективно розслідування порушень, як, наприклад, не мають права примусового приводу особи, підозрюваної у вчиненні правопорушення.

Попри недосконалість описаного вище механізму притягнення до адміністративної відповідальності, кількість звернень до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини невпинно зростає щороку, адже інший спосіб оскарження відмов у доступі до інформації – звернення з позовом до суду – пов'язаний із додатковими матеріальними витратами та труднощами. Не менш важливою перешкодою на шляху до відновлення порушеного права на доступ до інформації є тривалий розгляд судових справ.

Головний виклик щодо створення окремого спеціалізованого органу з доступу, одноосібного чи колегіального, полягає у забезпеченні його ефективної роботи, а також визначенні такого способу його обрання чи призначення, який гарантуватиме його незалежність. Зі збільшенням обсягу повноважень та реального впливу цього органу на вирішення питань про надання інформації відповідно збільшуватиметься і прагнення політичних сил

встановити контроль над цим органом. Спосіб обрання чи призначення такого органу має забезпечити його від політичного впливу і не зробити посади у цьому органі предметом політичних торгів та домовленостей. Аналіз, проведений у Звіті Директорату Інформаційного Суспільства DGI (2016) SASG/2016/07 [12], допускає можливість існування такого органу в системі державних органів України та містить пропозиції щодо його можливої структури.

У порядку денному Верховної Ради України вже з'явилися законопроекти, спрямовані на усунення зазначених вище проблем, однак жоден із тих законопроектів, які пропонували структурні зміни, не знайшов підтримки Парламенту.

Так, Проект Закону про внесення змін до деяких законів України у сфері доступу до публічної інформації щодо вдосконалення їх окремих положень (законопроект №2913) [13] був внесений до Верховної Ради України з метою виправити окремі недоліки Закону України «Про доступ до публічної інформації», як, наприклад, невиправдано високі вимоги до оформлення запиту, які полягають у необхідності ставити підпис під інформаційним запитом. Проте, починаючи з 2014 року, жоден законопроект, який би суттєво покращував законодавство про доступ, не був прийнятий Верховною Радою України, тож усі означені вище питання потребують законодавчого врегулювання.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Прогрес у сфері доступу до публічної інформації протягом 2011-2018 років був відчутним і справив потужний вплив на посилення антикорупційної діяльності та прискорення процесів, які сприяють побудові прозорого та демократичного урядування.

Впровадження кращих світових стандартів захисту права на інформацію зайняло в Україні тривалий час, зустріло чимало перешкод, і наразі потребує вирішення ряду проблемних питань, аби перетворити ситуативний успіх у сталі досягнення. Деякі з шляхів вирішення цих викликів лежать у площині вдосконалення законодавства, проте більшість їх полягає саме у добросовісному та акуратному виконанні всіма учасниками процесу своїх

передбачених законом обов'язків.

Прогрес попередніх років має бути закріплений на рівні державної політики, а подальший поступ – втілений у плани державних органів на всіх рівнях та забезпечений ефективним контролюючим органом. Дієве та вчасне притягнення до відповідальності за порушення законодавства про доступ разом із механізмами швидкого вирішення спорів у цій сфері, безумовно, справить позитивний вплив на ситуацію.

Список використаних джерел:

1. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011р. № 2939-17 *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 32, ст. 314.
2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992р. № 2657-XII *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 48, ст.650.
3. Науково-практичний коментар до Закону України «Про доступ до публічної інформації». *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/72474.pdf>
4. Рейтинг Global Right To Information Rating <https://www.rti-rating.org/>
5. Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права. від 16.12.1966. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
6. Європейська конвенція прав людини. *Європейський суд з прав людини (офіційний веб-портал)*. URL : https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ukr
7. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996р. № 254к/96-ВР *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141
8. Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів (Конвенцію ратифіковано із заявами Законом № 631-IX від 20.05.2020). *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-09#Text
9. Постанова Пленуму ВАСУ «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» від 29.09.2016 №10. *Центр демократії та верховенства права*. URL : https://cedem.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Postanova_Plenumu_29_09_2016_N10_dostup_do_publichnoi_informacii-1.pdf
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. *Закон України* від 07.12.1984. № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
11. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997. № 776/97-ВР. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Звіт Директорату Інформаційного Суспільства, Медіа та Інтернету DGI (2016) SASG/2016/07 URL : https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806dd7cc&fbclid=IwAR2rGLQJHI6stzr4mM7Ry3sqz19fRAGuF6Vkw64X1XX7rZO_6IzhugTIdE
13. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері доступу до інформації щодо вдосконалення їх окремих положень. *Урядовий портал*. URL : <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-vnesennya-zmin-do-deyakikh-zakonodavchikh-aktiv-ukraini-u-sferi-dostupu-do-informatsii-shchodo-vdoskonalennya-ikh-okremikh-polozhen>

Oleksiyuk T. Development of legislation on access to public information in Ukraine: international standards and prospects

The article is devoted to an overview of the development of legislation on access to public information in Ukraine, in the context of the implementation of international standards and perspectives in our country.

In the process of the research, an analysis of the current legislation of Ukraine and international institutions in the field of regulation of access to public information was carried out. Special attention is devoted to the analysis of the norms of the Laws of Ukraine "On Information" and "On Access to Public Information".

It was emphasized that the development of the Scientific and Practical Commentary had a significant positive impact on the application of the Law of Ukraine "On Access to Public Information" by public information administrators. In particular, interpreting the provisions of the Law of Ukraine "On Access to Public Information" in the context of the standards of the

Council of Europe Convention on Access to Official Documents, the authors of the Scientific and Practical Comment back in 2015 formed trends for the development of legislation and practice regarding access to public information. However, such issues as: the presence of an effective and authorized supervisory body, practical issues of the application of the three-fold test and access to information in digital formats remained relevant.

The analysis of individual Resolutions of the Plenum of the Higher Administrative Court of Ukraine allowed a number of conclusions to be reached. It was established that thanks to the active activity of the Supreme Court in the generalization of judicial practice, an end was put to the formalistic approach to restricting access to public information and the mandatory conditions that managers of public information must comply with regarding the application of restrictions were defined.

The results of the study show that the implementation of the best international standards for the protection of the right to information in Ukraine took a long time, encountered many obstacles, and currently requires the solution of a number of problematic issues in order to turn the situational success into a sustainable achievement. Some of the ways to solve these challenges lie in the area of improving the legislation, but most of them consist in the conscientious and careful performance by all participants of the process of their duties provided for by law.

Key words: *legal regulation; access to information; public information; access to public information; restriction of access to information; Supreme Court; Human Rights; international standards; European Court of Human Rights.*